

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

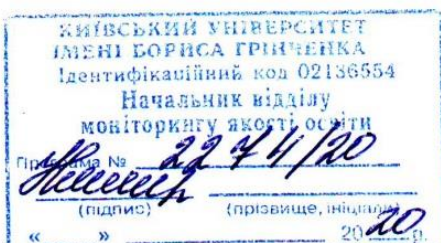
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2020

Розробники: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Мостовщикова Дар'я Олегівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка; Мостовщикова Дар'я Олегівна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Анастасія ВАРИВОНЧИК

Робочу програму перевірено
«___» _____ 2020 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ІПБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ІПБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ІПБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

На 20 __/20__ н.р. _____ (підпис) (_____) (ІПБ), «___»__ 20__ р., протокол № __

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
Вид дисциплін	Обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180			
Курс	2		-	
Семестр	3	4	-	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	-	-
Обсяг кредитів	3	3	-	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	90	-	-
Аудиторні	68	72	-	-
Модульний контроль	-	-	-	-
Семестровий контроль	22	18	-	-
Самостійна робота	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	екзамен	залік	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічний рисунок» є:

- відображення видимої (об'єктивної) реальності.
- засвоєння теоретичних та практичних знань з рисунку.
- вільне володіння технічними навичками.
- самоаналізу в навчальному процесі.
- розвиток образотворчого мислення, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва.

Знання з «Академічного рисунку» закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Академічний рисунок» є:

- навчитись виявляти характер та конструктивні особливості графічними зображувальними засобами на основі заданого натурального матеріалу;
- оволодіти засобами двох і трьохмірного зображення форм.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого

		рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проєктів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проєктів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:

- різноманітних прийомів, методів роботи над практичними завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва;
- базових композиційних та графічних прийомів;
- поетапності процесу об'єктивного дослідження об'єктів в заданій системі просторового середовища;
- анатомічних закономірностей будови трьохмірних об'єктів та їх конструктивної побудови на двохмірній площині листа;
- пропорційності і співвідношень частин і цілого (поняття модуль і канон);
- ролі і місця рисунку в різних видах образотворчого мистецтва;
- основ перспективи і нарисної геометрії, як невід'ємних складових академічної грамоти, їх ролі у виявленні форм і об'єктів.

Практичні навички і вміння:

- відтворювати форми і об'єкти дійсності методом реалістичного рисування;

- компонувати задані об'єкти на площині листа;
- виконувати начерки різними графічними матеріалами;
- дотримуватись точних пропорцій та законів перспективи;
- виявляти характер, конструкцію та взаємозв'язок основних мас на основі постановки;
- аналізувати внутрішню структуру об'єктів засобами об'ємно просторової лінії та світлотіні;
- поєднувати форму і зміст, використовуючи контраст і нюанс, затемнення і висвітлення форми.
- основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, здійснення самостійної роботи студентів. вміти методично грамотно вести роботу.
- бачити форму цілісно.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 11	Уміння здійснювати індивідуальну та брати участь у колективній експозиційній, галерейній, музейній діяльності, створювати творчі проекти, метою яких є демонстрування мистецького потенціалу країни на міжнародній арені, ознайомлення з вітчизняним культурним спадком світової спільноти.
ПРН 13	Здатність розвивати в собі задатки керівника у співпраці з членами творчого колективу, спрямовувати діяльність команди на виконання поставлених завдань, досягнення задуму та мети мистецького проекту.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність

	застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Зображення гіпсових зліпків							
Тема 1. Зображення гіпсової моделі черепа людини в трьох ракурсах	20			20			
Тема 2. Зображення гіпсової моделі екорше людини у двох ракурсах	16			16			
Тема 3. Зображення гіпсового зліпка носа Давида	8			8			
Тема 4. Зображення гіпсового зліпка ока Давида	8			8			
Тема 5. Зображення гіпсового зліпка губ Давида	8			8			
Тема 6. Зображення гіпсового зліпка вуха Давида	8			8			
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	68			68			
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
	22						
Усього	90			68			
Змістовий модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою							
Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою Антиноя	16			16			
Тема 2. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена	16			16			
Тема 3. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа	16			16			
Тема 4. Натюрморт з гіпсовою головою Вольтера	24			24			
<i>Модульний контроль</i>							
Разом	72			72			
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
	18						
Усього	90			72			

5. Програма навчальної дисципліни
Змістовний модуль I. Зображення гіпсових зліпків
Тема 1. Зображення гіпсової моделі
черепа людини в трьох ракурсах (20 год.)

Тональний рисунок. Формат – А1. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: гіпсова модель черепа людини розташовується на тлі світлих драперій при заданому освітленні.

Мета: навчитись будувати складну форму черепа адже це є відправною точкою у зображенні людської голови, яка дає можливість більш поглиблено ознайомитись з механікою та основними характеристиками взаємозв'язку кістяка та м'язів.

Завдання: грамотно закомпонувати в листі всі три зображення; освоїти принципи конструктивної побудови черепа з урахуванням особливостей лінійної перспективи і анатомічної будови черепа; показати наскрізно прорізну та просторову складові; зберегти пропорції та перспективне скорочення форми у просторі; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності гіпса.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 2. Зображення гіпсової моделі
екорше людини у двох ракурсах. (16 год.)

Тональний рисунок. Формат – А1. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: гіпсова модель екорше людини розташовується на тлі світлих драперій при заданому освітленні.

Мета: освоїти пластично-анатомічну побудову і тональне моделювання форми голови. Передати матеріальність гіпсу. Розвинути навички узагальнення і деталізації.

Завдання: грамотно закомпонувати в листі всі три зображення; виконати лінійно-конструктивний рисунок з проробкою тоном гіпсової голови екорше; вивчити розташування м'язів і їх взаємозв'язок між собою; зберегти пропорції та перспективне скорочення форми у просторі; за допомогою тону досягти об'ємності та матеріальності гіпса.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 3. Зображення гіпсового зліпка носа Давида (8 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темної драперії розміщується гіпсовий зліпок носа Давида при заданому освітленні.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм гіпсового зліпка носа Давида використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсовий зліпок носа правдиво зображуючи

пропорційні співвідношення; розвивати окомір і «твердість руки» при малюванні з натури; сприяти розвитку інтересу до класичного мистецтва.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; розібратись в анатомічних особливостях будови носа, передавати об'єм та матеріальність гіпса; звернути особливу увагу на передачу рефлексів, тіней власних та падаючих.

1 етап роботи: необхідно правильно визначити загальні пропорції форми і розмістити майбутнє зображення на аркуші паперу, закомпонувати його.

Починайте рисунок носа із зображення задньої частини деталі, так як вона має більш просту геометричну форму, і вам легше буде визначити напрямок перспективних променів. Намітьте нахил гіпсового майданчику відповідно натури, його ширину і висоту. керуючись законами лінійної перспективи, виконайте лінійно-конструктивну побудову.

2 етап роботи: визначте розмір носа щодо майданчика (висоту і ширину). Ніс – симетрична форма, вісь симетрії повинна бути знайдена в самому початку зображення. Надалі ми зможемо використовувати її при побудові парних елементів носа. Лінійно-конструктивну побудова носа варто почати з обробки – спрощення форми носа.

Поверхня носа можна розбити на п'ять основних площин: надперенісся, спинку носа, дві бічні поверхні і нижню поверхню. Надперенісся з'єднує перенісся (саму вузьку частину спинки носа) з надбрівними дугами і має форму трапеції.

На осі носа зарубками визначте місце розташування основних елементів: перенісся, спинку носа, нижній відділ або кінчик носа.

3 етап роботи: уточніть конструкції всіх елементів носа, виправте раніше допущені помилки і завершіть лінійно-конструктивний малюнок.

Спинку носа ділять на дві рівні частини: на горбинку і мигдалевидну частину. Горбинка посередині має невелике розширення. Його також слід намітити. Саме горбинка – «перелом» між пірамідальними і крилоподібними хрящами разом з іншими «переломами» передньої поверхні носа надають різний характер профілю (горбатий, прямий, кирпатий).

4 етап роботи: початок світло-тіньового малюнка. Легкими лініями намітьте кордон власних і падаючих тіней і прокрийте загальним тоном всі тіньові поверхні. Штрихування наноситься в одному напрямку, найчастіше під нахилом в 45 °. Підсильте тон в необхідних місцях, відокремте власні тіні від падаючих. Намітьте прикордонний контраст з урахуванням просторового положення площин. Напрямок штрихування виявляє форму площин, збігаючись з лінією прикордонного контрасту.

5 етап роботи: За допомогою світлотіні і напрямку штрихування за формою кожної поверхні носа моделюйте об'єм. Робота ведеться в тіні і на світлі. Опрацюйте нюанси. Порівняйте малюнок з натурою, внесіть поправки. Узагальніть все зображення.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 4. Зображення гіпсового зліпка ока Давида (8 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темної драперії розміщується гіпсовий зліпок ока Давида при заданому освітленні.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм гіпсового зліпка ока Давида використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсову частину ока правдиво зображуючи пропорційні співвідношення; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; навчитись розбиратися в анатомічних особливостях будови ока, передавати об'єм та матеріальність гіпса.

1 етап роботи: Композиційне розміщення зображення гіпсового зліпка ока в листі має свою особливість. Компонуйте деталь трохи вище середини листа, з боку погляду залиште більше вільного простору, ніж з протилежного боку. Визначте масштаб зображення по відношенню до площини листа, габаритні розміри (висота, ширина). Потім намітьте всю масу зліпка в перспективі.

2 етап роботи: Намітьте очну ямку і визначте розмір ока і його місце розташування щодо розміру зліпка. Визначте співвідношення великих частин ока: розмір ока по ширині і висоті, ширина повік, розташування слізника і зіниці. Особливу увагу зверніть на стан середньої лінії ока, яка з'єднує між собою зовнішній і внутрішній куточки ока. У місці самого широкого розкриття ока намітьте вертикальну осьову лінію. Вона завжди проходить через середину райдужної оболонки.

3 етап роботи: Після того як намічені всі пропорції і загальна форма гіпсового зліпка ока, уточніть деталі і остаточно прорисуйте їх в лініях. Важливо показати конструктивні особливості всіх елементів форми, їх з'єднання між собою. Якщо око розташоване в сильному ракурсі і ви не бачите деякі деталі, наприклад слізник або місце змикання повік, все одно намагайтеся знайти і намітити їх розташування.

4 етап роботи: Завершивши лінійно-конструктивний малюнок, переходьте до тонального вирішення. Послідовність ведення тонального малюнка ока така ж, як і простих геометричних форм. Спочатку визначте межі власних і падаючих тіней і всі тіні відокремте тоном від світла. Після чого продовжіть опрацювання тінювих поверхонь, переходів від тіні до світла, розробку освітлених площин, остаточно опрацювання деталей і узагальнення всього малюнка.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 5. Зображення гіпсового зліпка губ Давида (8 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темної драперії розміщується гіпсовий зліпок губ Давида при заданому освітленні.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм гіпсового зліпка губ Давида використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсову частину ока правдиво зображуючи пропорційні співвідношення.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; навчитись розбиратися в анатомічних особливостях будови губ, передавати об'єм та матеріальність гіпса.

1 етап роботи: Намітьте загальні розміри форми гіпсового зліпка, закомпонуйте зображення на аркуші, нанесіть вісь симетрії і позначте лінію змикання губ.

2 етап роботи: Визначте розміри верхньої і нижньої губи по вертикалі і по горизонталі, уточніть розташування сошника і профіль середньої лінії. Після цього легкими лініями намітьте кордон червоної облямівки губ і підборіддя.

3 етап роботи: Уточніть всі елементи і завершіть лінійно-конструктивний малюнок. Зверніть увагу на два додаткових перетини, що проходять через кордони сошника і найбільш виступаючу частину верхньої і нижньої губи. Ці перетину показують характерні точки зламу форми і допомагають правильно виконати перспективне зображення. 1 год.

4 етап роботи: Перевіривши правильність лінійного малюнка, переходьте до тональної проробки. Для цього спочатку слід позначити межі власних і падаючих тіней і прокрити всі тіні легким тоном. Відокремивши світло від тіні ви зможете краще оцінити правильність вашого зображення і виправити помилки.

5 етап роботи: Продовжуйте роботу в тоні, перш за все в тіньових поверхнях. Розгляньте натуру, знайдіть тональні відмінності між власними і падаючими тінями, постарайтеся передати їх в малюнку. Визначте положення рефлексів і пів тіней.

6 етап роботи: Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних відносин на світлі і в тіні. Уточнюючи нюанси світло-тональних відносин, не забувайте про сприйняття форми в цілому. У малюнку повинно бути присутнім відчуття контрасту між світлом і тінню, всі інші елементи світлотіні повинні йому підкорятися.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 6. Зображення гіпсового зліпка вуха Давида (8 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темної драперії розміщується гіпсовий зліпок вуха Давида при заданому освітленні.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм гіпсового зліпка вуха Давида використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси; навчити зображувати гіпсову частину вуха правдиво зображуючи пропорційні співвідношення.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; навчитись розбиратися в анатомічних особливостях будови вуха, передавати об'єм та матеріальність гіпса в техніці олійного живопису при заданому освітленні.

1 етап роботи: Визначте вірні пропорції всієї форми по ширині і висоті і закомпонуйте майбутнє зображення на листі паперу. Намітьте абрис вуха, вісь його нахилу і товщину плашки.

2 етап роботи: Продовжуючи лінійно-конструктивну побудову, визначте форму і місце розташування кожного елемента вуха: завитка, протизавитка, козелка, протикозелка і мочки. Перетини форми, проведені в різних площинах, допоможуть вам більш точно зобразити поєднання елементів між собою.

3 етап роботи: На світло-тональній стадії узагальніть кордон власних і падаючих тіней, потім прокрийте легким тоном всі тіньові поверхні. Відокремивши світло від тіні, можна перевірити правильність конструктивної побудови і виправити помилки.

4 етап роботи: Опрацюйте форму в тіні, підсилюйте тональні акценти, створіть рефлекси. 2 год.

5 етап роботи: Уточніть світло-тональні відносини, опрацювавши форми в світлі і в тінях, узагальніть всі форми тоном.

Головне відношення, яке повинно бути присутнім в малюнку – це відношення між світлом і тінню. Всі нюанси тону повинні бути підпорядковані цьому принципу.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Змістовний модуль II. Натюрморти з гіпсовою головою

Тема 1. Натюрморт з гіпсовою головою Антиноя (16 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темних драперій стоїть голова Антиноя та скляна колба з маківками.

Мета: навчити моделювати форму та об'єм, передавати характерні особливості гіпсової голови використовуючи різні техніки штриха; послідовно вести роботу; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси. Завдяки чітким деталям гіпсова голова з античного зліпка дає можливість легше розібратися у побудові складного об'єму, взаємозв'язку його основних частин. Гіпсова голова це добра підготовка у подальшому вивченні живої природи на послідовних етапах навчання. Ця робота привчає до точності відображення натурального матеріалу.

Завдання: вдало закомпонувати в форматі; простежити за анатомічною будовою голови, взаємодією основних мас, характером форм пропорцій,

нахилу і положення голови в просторі; передати характер форми голови звернувши увагу на особливості кісток черепа; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою у заданому форматі. Якщо голова з точки знаходження студента знаходиться анфас – то відстані від абрису голови до краю листа повинні бути рівними. Якщо голова знаходиться в тричетвертному положенні, то з того боку, куди спрямований погляд, відстань від голови до краю листа повинно бути більше, ніж з протилежного.

2 етап роботи: необхідно сконцентруватись на пропорціях гіпсової голови, а саме знайти основні пропорції лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать: точку верху чола (лінію коренів волосся), точку центру перенісся, центр підстави носа і центр перелому підборіддя, а також визначити рух і поворот голови.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефlekсами. Передача матеріальності скляної колби та квітів.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних та світло-тіньових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому. 4 год.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 2. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена (16 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темних драперій стоїть голова Диадумена та на передньому плані скляні та металеві предмети.

Мета: сформувати у студентів уміння і навички реалістичного відтворення натюрморту з гіпсовою головою та скляними і металевими предметами використовуючи різні техніки штриха; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати натюрморт в форматі, передати характер форми голови; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою у заданому форматі; розкриття основних кольорових «плям» постановки.

2 етап роботи: концентрація на пропорціях гіпсової голови, а саме на пропорціях лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать: точку верху

чола (лінію коренів волосся), точку центру перенісся, центр підстави носа і центр перелому підборіддя, а також визначити рух і поворот голови.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефlekсами. Передача матеріальності металевих та скляних предметів. Уточнення.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних та світло-тіньових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому.

Література: основна [1,2,3,4,5,6]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7]

Тема 3. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа (16 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі світлих драперій стоїть голова Сократа, на передньому плані глянцеві та скляні предмети.

Мета: сформувати у студентів уміння і навички реалістичного відтворення натюрморту з гіпсовою головою та скляними і глянцевими предметами використовуючи різні техніки штриха; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати натюрморт в форматі, передати характер форми голови; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою у заданому форматі; розкриття основних кольорових «плям» постановки.

2 етап роботи: концентрація на пропорціях гіпсової голови, а саме на пропорціях лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефlekсами. Передача матеріальності глянцевих та скляних предметів, драперій.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних, світло-тіньових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11]

Тема 4. Натюрморт з гіпсовою головою Вольтера (24 год.)

Формат – А2. Графітні олівці різної твердості, гумка.

Постановка: на тлі темних та світлих драперій стоїть голова Сократа, на передньому плані скляні та металеві предмети.

Мета: сформувати у студентів уміння і навички реалістичного відтворення натюрморту з гіпсовою головою та скляними і металевими предметами; розвинути просторову уяву, спостережливість, здатність до порівняння, вміння аналізувати, співвідносити, порівнювати та вибирати головне; навчити аналізувати та спрощувати форму, з дотриманням характерних мас і пластики; навчити передавати матеріальність гіпса враховуючи світло, тіні та рефлекси.

Завдання: вдало закомпонувати натюрморт в форматі, передати характер форми голови; звернути особливу увагу на передачу відблисків, рефлексів, тіней власних та падаючих; передати об'єм та плановість.

1 етап роботи: композиційне розміщення натюрморту з гіпсовою головою на полотні; розкриття основних кольорових «плям» постановки.

2 етап роботи: концентрація на пропорціях гіпсової голови, а саме на пропорціях лицьової частини голови. Для цього необхідно уточнити профільну лінію і знайти характерні точки, що на ній лежать.

3 етап роботи: робота над власними та падаючими тінями, рефлексами. Передача матеріальності скляних та металевих предметів, драперій.

4 етап роботи: використання прийому «від конкретного до загального». Завершальна стадія роботи присвячена уточненню тональних, світло-тіньових та кольорових уточнень. Працюючи над нюансами, не забуваємо про сприйняття натюрморту в цілому.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль I		Модуль II	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	34	34	36	36
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	34	340	36	360
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	-	-	-	-
Виконання модульної роботи	25	Не передбачено навчальним планом			
Разом		-	374	-	396
Максимальна кількість балів:		374		396	
Розрахунок коефіцієнта:		374: 60=6,2		396 : 100=3,96	
Екзамен:		40		-	

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

З навчальної дисципліни «Академічний рисунок» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» на 2 курсі не передбачено самостійної роботи.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

З навчальної дисципліни «Академічний рисунок» навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» не передбачено проведення модульного контролю.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У 3 семестрі семестровий контроль з навчальної дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у вигляді виконання практичного завдання на задану тему. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

Критерії оцінювання іспиту	Максимальна кількість балів
Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує роботу відповідно поставленому завданню; робота повинна мати гармонійні та довершені тонові співвідношення, конструктивну побудову.	36-40
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки, виконує роботу відповідно поставленому завданню, але робота має не достатньо довершені тонові співвідношення, студент допускає несуттєві неточності.	26-35
Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає помилки: проблеми з передачею просторовості, володіння технікою штриха.	21-25
Студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, має достатній рівень розвитку умінь та навичок, але не завжди може вдало застосувати їх, виконує роботу з формальними похибками, допускає помилки в побудові та в тональному вирішенні.	16-20
Студент володіє меншою частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, виконує роботу з суттєвими формальними похибками, що відображаються на якості роботи.	11-15
Студент володіє незначною частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, виконує роботу з грубими формальними похибками, робота не завершена	6-10
Студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, при виконанні роботи допущені грубі помилки, що принципово спотворюють поставлене завдання, робота відсутня.	0-5

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

В 3 семестрі семестровий контроль навчальної діяльності студента з дисципліни «Академічний рисунок» проводиться у вигляді обов'язкового перегляду практичних аудиторних робіт, виконаних студентом у процесі навчальної діяльності протягом семестру.

При проведенні екзамену студентом виконується практичне завдання на задану тему.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або

		професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Академічний рисунок	
3 семестр	
разом 90 год., з них: практичні заняття – 68 год., семестровий контроль – 22 год.	
Змістовий модуль 1. Зображення гіпсових зліпків	
Практичні заняття	
1. Зображення гіпсової моделі черепа людини в трьох ракурсах	110 б.
2. Зображення гіпсової моделі екорше людини у двох ракурсах	88 б.
3. Зображення гіпсового зліпка носа Давида	44 б.
4. Зображення гіпсового зліпка ока Давида	44 б.
5. Зображення гіпсового зліпка губ Давида	44 б.
6. Зображення гіпсового зліпка вуха Давида	44 б.
Разом – 374 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 6,2	
374 балів : 6,2 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б.	
Екзамен – 40 б.	
Академічний рисунок	
4 семестр	
разом 90 год., з них: практичні заняття – 72 год., семестровий контроль – 18 год.	
Змістовий модуль 2. Натюрморти з гіпсовою головою	
Практичні заняття	
1. Натюрморт з гіпсовою головою Антиноя	88 б.
2. Натюрморт з гіпсовою головою Диадумена	88 б.
3. Натюрморт з гіпсовою головою Сократа	88 б.
3. Натюрморт з гіпсовою головою Вольтера	132 б.
Разом – 396 б.	
Коефіцієнт визначення успішності – 3,96	
396 балів : 3,96 = 100 б. А	

8. Рекомендовані джерела

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы ученого академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету за посиланням: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М.Т. Графика и живопись. Учеб. Пособие / М.Т. Ломоносова. – М., ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6]с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Лумис Э.Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис ; [пер.с англ. А. Куняева]. – М. :Эксмо, 2012. – 208 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).
4. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
6. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).

Додаткові:

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А. Барщ. – М.: Искусство, 1970. – 164 с.
2. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединституты – 3-е изд. дополн. / Н.Н. Ростовцев. – М.: Просвещение, 1995.- 239с.
3. Ратнічін В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. – К.: Вища школа, 1977. -90с.
4. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги / Н.М. Молева. – М.: Высшая школа, 1991.- 344с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка / Н.Н. Ростовцев, – М.: Просвещение, 1983.–240с.
6. Кирцер Ю.М. Рисунок и живопись: Учебное пособие. – 4-е изд. «Стереотип» / Ю.М. Кирцер – М.: Высшая школа: Издательский центр «Академия», 2001. – 27 с.
7. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопись / М. Т. Попов – К. : ТОВ «Європа Прінт», 2008. – 134с.